

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Finn van Leeuwen	Datum	27 mei 2024
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	30279268
E-mail	finn.van.leeuwen@utrecht.nl	Onderwerp	Start voorhangprocedures oprichting Energiehub Merwede Coöperatief
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Groot Merwede

Geachte leden van de raad,

Om Merwede – ondanks de beperkingen op grootverbruik die het gevolg zijn van netcongestie – te kunnen ontwikkelen en leefbaar laten functioneren zijn maatregelen nodig. Daartoe zijn afspraken gemaakt met Stedin. Een van die afspraken is het oprichten van een ‘gebiedsentiteit’ die sturing neemt op de maximale belasting op het elektriciteitsnet. Wij zijn voornemens tot het samen met andere al bekende grootverbruikers zoals WKO exploitant Essent en het Mobiliteitsbedrijf Merwede mede-oprichten van en deelnemen aan de Energiehub Merwede Coöperatief. Via deze brief stellen we uw raad in de gelegenheid wensen en bedenkingen ter kennis van ons college te brengen zoals bedoeld in artikel 160 lid 2 van de Gemeentewet via de zogenoemde voorhangprocedure.

Context en stand van zaken

Op 11 november 2024 bent u per [brief](#) geïnformeerd over de stappen die worden gezet om ondanks de netcongestieproblematiek in Utrecht toch alle voorzieningen in Merwede van vermogen te kunnen voorzien. Er is in Utrecht sprake van netcongestie. Het elektriciteitsnet dreigt overbelast te raken door de snelle groei van onder andere duurzame energieopwekking en het elektrificeren van de warmtevoorziening in gebouwen. Naar verwachting zorgt dit er in Utrecht voor dat tot tenminste 2034 sprake is van zeer beperkte groeicapaciteit. De consequentie hiervan is dat nieuwe grootverbruikaansluitingen (aansluitingen van meer dan 3x80 ampère) op een wachtlijst worden geplaatst, en dat het jaren kan duren voordat die van vermogen worden voorzien. Wanneer in Merwede, alleen de kleinverbruikaansluitingen vermogen krijgen, kan de bouw van de wijk niet van start gaan. Vrijwel alle bouwblokken hebben naast kleinverbruikaansluitingen voor de woningen ook grootverbruikaansluitingen nodig. Het gaat dan om de grotere voorzieningen zoals supermarkten, kantoren, scholen, hotels, middelgrote en grote horecavoorzieningen en de sporthal. Maar ook de laadpalen in de parkeergarages, de liften en de WKO-centrales in de bouwblokken moeten beschikken over een grootverbruikaansluiting.

Er is voor Merwede een netbewuste aanpak ontwikkeld die het mogelijk maakt om fase 1 van de ontwikkeling van deelgebied 5 van de Merwedekanaalzone volledig te voorzien van vermogen. Dit gebeurt in de vorm van een zogenaamd 'Groeps capaciteitsovereenkomst' (GCO), waarin de gehele wijk (groot- en kleinverbruikaansluitingen) een gecombineerd maximaal vermogen krijgt. Dit maximale vermogen staat gelijk aan het vermogen dat individuele woningen van een vergelijkbare omvang, met ieder een eigen lucht-warmtepomp maximaal gelijktijdig nodig zouden hebben (1,23 KW per woning), maal het voorziene aantal woningen in fase 1 (ongeveer 4.250 stuks). In totaal levert dit maximaal 5,2 MW voor de wijk op wat in Merwede voldoende is voor zowel de woningen als de voorzieningen vanwege de duurzaamheid van de woningen en de collectieve WKO in Merwede.

Het afgelopen half jaar is een verdiepende analyse gemaakt van wat technisch nodig is om binnen de netgrens te blijven, hoe dat efficiënt kan en wat dit naar verwachting kost. Op basis van deze analyse is geconcludeerd dat het aannemelijk is dat de totale kosten die nodig zijn om binnen de netgrens te blijven, met als meest bepalende componenten een buurtbatterij en de inzet van een Energie Management Systeem (EMS) door een Congestie Service Provider (CSP), kunnen worden gedekt vanuit de bijdrage van leden. Die betalen niet langer aan Stedin voor hun gecontracteerde vermogen, maar dragen dat deel van hun aansluitkosten af aan de coöperatie. Doordat er minder vermogen nodig is én Stedin korting geeft op het bijbehorende tarief, kunnen de bijdragen naar verwachting de meerkosten dekken. Om dit voor oprichting zeker te weten vindt op dit moment een marktconsultatie plaats onder aanbieders van bovengenoemde diensten. Mochten de structurele kosten toch hoger liggen, dan leidt dit tot hogere kosten voor de leden voor levering van vermogen. Dat geldt dan ook voor de gemeente als eigenaar van maatschappelijk vastgoed.

Daarnaast is waarschijnlijk sprake van opstartkosten en aanloopverliezen. Het grootste deel van de kosten moet al worden gemaakt voordat de eerste deelnemer vermogen krijgt. Dan zijn echter nog niet alle (betalende) deelnemers in beeld, vanwege de gefaseerde oplevering van de bouwblokken in Merwede. Op basis van de huidige planning en voorziene kosten, gaat het om tussen de 200.000 en 400.000 euro aan opstartkosten en aanvangsverliezen. Inmiddels is bekend geworden dat er een Europese Subsidie is toegekend voor de netcongestieaanpak in Merwede. U bent hierover met een [brief](#) geïnformeerd op 9 april 2025. Doel is om de opstartkosten en aanloopverliezen te dekken vanuit die subsidie. Mocht er aanvullende dekking nodig zijn, dan zal de gemeente hier als ontwikkelende partij binnen het Eigenarencollectief Merwede niet meer dan het default percentage van 37,12% in de ontwikkeling aan bijdragen. Deze kosten kunnen binnen de grondexploitatie Merwede worden opgevangen.

Oprichting Energiehub Merwede Coöperatief

De GCO is in november 2024 ondertekend tussen Stedin en (namens de partijen in Merwede) door WKO Merwede BV. Reden om dat door die partij te laten doen was dat ze opdrachtgever is voor de grootste energieverbruiker (Essent als exploitant van de WKO) én dat de ontwikkelende partijen naar rato van grondpositie aandeelhouder zijn. Met Stedin is afgesproken dat dit tijdelijk is, en dat de GCO zo snel als mogelijk wordt overgedragen aan deze gebiedsentiteit die de feitelijke netbewuste sturing op het vermogen dat in Merwede wordt gebruikt op zich neemt.

Sinds november is hard gewerkt aan de juridische afspraken die moeten worden gemaakt om te komen tot oprichting van de zogenaamde Energiehub Coöperatief Merwede U.A (hierna: Energiehub Merwede). De Energiehub Merwede is verantwoordelijk om te zorgen dat het maximale vermogen niet wordt overschreden. Het wordt een coöperatie, waar alle individuele grootverbruikers lid van worden. Partijen krijgen een aandeel in de coöperatie die in verhouding staat tot hun relatieve aandeel in de

Burgemeester en wethouders

Datum 27 mei 2025
Ons kenmerk 30279268

totale vermogensvraag vanuit alle grootverbruikaansluitingen. De Gemeente doet dit zelf ook, als eigenaar van maatschappelijk vastgoed met grootverbruikaansluitingen in Merwede. Ons aandeel is in die zin beperkt in vergelijking met bijvoorbeeld Essent als exploitant van de WKO in Merwede of het Mobiliteitsbedrijf als exploitant met de parkeergarages en de daarin aanwezige laadvoorzieningen voor elektrische auto's.

Vervolg

We richten de Energiehub uiterlijk eind september van dit jaar op, we invulling geven aan de afspraak in de GCO om hem over te dragen op een gebiedsentiteit. Wij vragen u dan ook om conform de Voorhangprocedure eventuele wensen en bedenkingen met betrekking tot de oprichting van de Energiehub Merwede Coöperatief uiterlijk op 13 juni 2025 kenbaar te maken aan ons college (p/a Stafbureau Gemeentesecretaris, sg@utrecht.nl). Aangezien deze organisatie samen met betrokken ontwikkelaars, het Mobiliteitsbedrijf Merwede en Essent worden opgericht, wordt de uitkomst van de voorhangprocedure met hen besproken. Vervolgens informeren we u met een brief hoe we omgaan met uw wensen en bedenkingen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,